

Aliancia vyznávajúcich evanjelikálov

20. apríl 1996

Čo sa stalo v posledných desaťročiach tým, ktorí sa radi nazývajú evanjelikámi? Prečo nevidíme jasnú moc evanjelia vo svete? Prečo je cirkev podobná viac svetu? Kde sú časy rýdzeho a vitálneho kresťanstva?

Tieto a im podobné otázky nás často vedú k unáhleným záverom. Myslíme si, že zmena štruktúry zhromaždenia alebo pribranie nových techník doby môže zachrániť kresťanstvo našich dní. Ale čo ak je problém oveľa hlbšie, priamo v jadre toho, na čom vždy stála a padala skutočná cirkev – v evanjeliu?

S týmto predpokladom prichádza následná deklarácia podpísaná v Cambridge, Massachusetts, USA, v roku 1996. Autori deklarácie nás postupne upriamujú k základným biblickým kameňom protestantskej reformácie v 16. storočí známym ako päť SOLA (Sola Scriptura, Solus Christus, Sola Gratia, Sola Fide, Soli Deo Gloria). Zároveň ich porovnávajú s charakteristickými prvkami rozšírenými v modernom evanjelikalizme a následne poukazujú na naliehavú potrebu pokánia. Deklarácia sa nezaoberá sekundárnymi otázkami medzi evanjelikálnymi cirkvami. Cieľom je získať evanjelikálov späť pre úplný základ – biblické evanjelium.

Deklaráciu je najlepšie si prečítať. Je písaná jasným, nekompromisným, a pritom výstižným teologickým jazykom. Je napísaná v súradniciach dnešných dní a jej volanie by sme nemali pokladať za ľahkovážne. Je predpoklad, že milovníci evanjelia ňou budú povzbudení, upravení a posilnení držať „vieru raz danú svätým“.

Evanjelikálne zbory dnes čoraz viac ovláda duch tohto veku než Duch Kristov. Tým, že sme evanjelikáli, voláme nás k pokániu z tohto hriechu a k obnove do podoby pôvodnej kresťanskej viery.

V priebehu dejín sa význam slov mení. V našej dobe sa to stalo so slovom „evanjelikál“. V minulosti toto slovo slúžilo ako puto jednoty medzi kresťanmi z veľmi širokého spektra cirkevných tradícií. Historický evanjelikalizmus charakterizovalo určité vyznanie viery. To zahŕňalo základné pravdy kresťanstva tak, ako boli definované na veľkých ekumenických konciloch cirkvi [1]. Navyše, evanjelikáli zdieľali spoločné dedičstvo „solas“ [2] pochádzajúce z protestantskej reformácie v šestnástom storočí.

V dnešnej dobe sa svetlo reformácie do značnej miery zahmlilo. Dôsledok je, že v súčasnosti sa pojem evanjelikál stal tak všezahrňujúcim pojmom až stratil svoj zmysel. Dnes čelíme nebezpečenstvu, že stratíme jednotu, ktorú dosiahnuť nám trvalo storočia. Kvôli tejto kríze a kvôli láske ku Kristovi, jeho evanjeliu a cirkvi, snažíme sa nanovo presadiť našu oddanosť ústredným pravdám reformácie a historickému evanjelikalizmu. Tieto pravdy nepotvrdzujeme pre ich úlohu v našich cirkevných tradíciách, ale preto, že veríme, že sú v Biblii centrálné.

Sola scriptura: narušenie autority

Jedine Písmo je bezchybné pravidlo pre cirkevný život, ale evanjelikálne zbory dnes oddelili Písmo od jeho autoritatívnej funkcie. V praxi je cirkev príliš často riadená kultúrou. Terapeutické techniky, marketingové stratégie a hrmot sveta zábavy majú často viac čo povedať o tom, čo cirkev chce, ako funguje a čo ponúka, než Božie slovo. Pastori zanedbali svoj oprávnený dohľad nad uctievaním, čo zahŕňa aj doktrínálny obsah hudby. Tak ako biblická autorita bola v praxi opúšťaná, jej pravdy sa z kresťanského povedomia vytrácali, a doktríny stratili jasné kontúry, cirkev postupne strácala svoju integritu, morálnu autoritu a smerovanie.

Kresťanská viera sa nedá prispôsobovať tomu, čo konzumenti cítia ako svoje potreby, ale musíme proklamovať Boží zákon ako jediné meradlo skutočnej spravodlivosti a evanjelium ako jedinú zvesť zachraňujúcej pravdy. Biblická pravda je nevyhnutná pre to, aby cirkev nadobúdala správne porozumenie, bola vyživovaná a správne praktizovala disciplínu.

Písmo nás musí priviesť za hranice našich domnelých potrieb k našim skutočným potrebám, oslobodiť nás od toho, ako vidíme sami seba cez klamlivé predstavy, klišé, sľuby a priority masovej kultúry. Iba vtedy, keď sme vo svetle Božej pravdy, chápeme správne seba a vidíme Božie napĺňanie našich potrieb. Biblia sa preto musí v cirkvi vyučovať a kázať. Kázne musia vykladať Bibliu a jej učenie, nie vyjadrovať kazateľove názory alebo myšlienky tejto doby. Neuspokojme sa s ničím menej než s tým, čo nám bolo Bohom dané. Práca Ducha Svätého v osobnej skúsenosti nesmie byť oddeľovaná od Písma. Duch nehovorí spôsobmi, ktoré sú na Písme nezávislé. Mimo Písmo by sme sa nikdy nedozvedeli o Božej milosti v Kristovi. Biblické Slovo, nie duchovná skúsenosť, je testom pravdy.

Prvá téza: Jedine písmo

Opäť sa hlásime k tomu, že neomylné Písmo je jediným zdrojom zapísaného Božieho zjavenia. Ono samo si môže pripútať naše svedomie. Jedine Biblia učí všetko, čo je potrebné pre našu záchranu od hriechov, a je meradlom, podľa ktorého má byť každé kresťanské správanie posudzované. Odmietame, že by nejaké vierovyznanie, koncil alebo jednotlivec mohol spútať kresťanovo svedomie, že Svätý Duch hovorí nezávisle alebo protirečivo tomu, čo je zapísané v Biblii. Alebo že by osobná duchovná skúsenosť mohla byť niekedy nosičom zjavenia.

Solus Christus: Narušenie Kristo-centrickej viery

Tým, že sa evanjelikálna viera stáva svetskou, jej hodnoty sú rozmazávané tými, ktoré určuje kultúra. Výsledkom je strata absolútnych hodnôt, svojvoľný individualizmus, náhrada svätosti morálnymi štandardmi doby, pokánia terapiou, pravdy domnienkou, viery pocitmi, prozreteľnosti náhodou, a stálej nádeje okamžitým uspokojením. Kristus a jeho kríž sa dostal mimo centra našej pozornosti.

Druhá téza: Jedine Kristus

Opätovne prehlasujeme, že naše spasenie je dosiahnuté jedine sprostredkujúcim dielom historického Krista. Jedine Jeho bezhriešny život a zástupná obeť zmierenia sú dostatočné pre naše ospravedlnenie a zmierenie s Otcom. Popierame, že by sa kázalo evanjelium, ak sa

nehlása zástupné dielo Krista a ak sa nevyžaduje viera v Krista a v Jeho dielo.

Sola Gratia: Narušenie evanjelia

Neoprávnené spoliehanie sa na ľudské schopnosti je výplodom padnutej ľudskej prirodzenosti. Táto falošná sebadôvera dnes plní evanjelikálny svet a speje od evanjelia sebaúcty k evanjeliu zdravia a prosperity; začína od tých, čo premenili evanjelium na tovar a hriešnikov na spotrebiteľov, ktorí chcú nakupovať, a pokračuje až po tých, ktorí prezentujú kresťanskú vieru ako pravdivú jednoducho preto, lebo funguje. Toto odsúva do pozadia doktrínu o ospravedlnení bez ohľadu na to, či sa k nej zbory oficiálne hlásia alebo nie. Božia milosť v Kristovi nie je iba čírou potrebou, ale je jediným dôvodom spasenia. Vyznávame, že ľudské bytosti prichádzajú na svet duchovne mŕtve a nie sú schopné ani len spolupracovať so znovuzrodzujúcou milosťou.

Tretia téza: Jedine milosť

Opätovne sa hlásime k tomu, že v spasení sme zachránení od Božieho hnevu jedine Jeho milosťou. Je to nadprirodzená práca Božieho Ducha, ktorá nás privádza ku Kristovi tým, že nás vyslobodzuje z nášho otroctva hriechu a kriesi z duchovnej smrti k duchovnému životu. Odmietame, že spása je v akomkoľvek zmysle ľudským dielom. Ľudské metódy, techniky alebo stratégie samy osebe nedokážu dosiahnuť takúto premenu. Vieru neprodukuje neznovuzrodená ľudská prirodzenosť.

Sola fide: Narušenie hlavného článku

Ospravedlnenie je jedine z milosti, jedine skrze vieru, kvôli Kristovi samotnému. Toto je článok, na ktorom stojí a padá cirkev. Dnes je tento článok často zanedbaný, skreslený alebo niekedy dokonca popieraný vodcami, učencami a pastormi, ktorí tvrdia, že sú evanjelikáli. Hoci padnutá ľudská prirodzenosť vždy cúvala pred uznaním potreby Kristovej pripočítanej spravodlivosti, súčasná doba ešte viac vyvoláva nespokojnosť s biblickým evanjeliom. Dovolili sme, aby táto nespokojnosť diktovala charakter našej služby a toho, čo kážeme.

Mnohí z hnutia „rastu cirkvi“ (church growth movement) veria, že sociologické pochopenie tých, ktorí sedia v laviciach zboru, je rovnako dôležité pre úspech evanjelia ako ohlasovaná biblická pravda (KSSJ, „sociológia“ - vedná disciplína o zákonitostiach vývinu a fungovania spoločnosti a ich prejavoch). A výsledkom je, že teologické presvedčenia sú odtrhnuté od kazateľskej práce. Marketingová orientácia v mnohých zboroch ide dokonca ešte ďalej. Zotiera rozdiel medzi biblickým Slovom a svetom, olupuje Kristov kríž o jeho pohoršenie a redukuje kresťanskú vieru na princípy a metódy, ktoré prinášajú úspech vo svetských spoločnostiach.

Zatiaľ čo by sme mali veriť teológii kríža, tieto hnutia ho v skutočnosti vyprázdňujú. Niet iného evanjelia okrem toho, v ktorom Kristus zástupne stojí na našom mieste, kde Mu Boh pripočítal náš hriech a nám pripočítal jeho spravodlivosť. Pretože On niesol naše odsúdenie, my teraz kráčame v jeho milosti ako tí, ktorí sú navždy omilostení, prijatí a adoptovaní za Božie deti. Nie je iný základ pre naše prijatie pred Bohom okrem Kristovho zachraňujúceho diela. Ani v našom vlastenectve, cirkevnej oddanosti alebo morálnej počestnosti. Evanjelium prehlasuje, čo Boh urobil pre nás v Kristovi. Nie je o tom, čo my môžeme urobiť, aby sme Ho dosiahli.

Štvrtá téza: Jedine viera

Opätovne sa hlásime k tomu, že ospravedlnenie je jedine z milosti, jedine skrze vieru, jedine kvôli Kristovi. V ospravedlnení je nám pripočítaná Kristova spravodlivosť ako jediné možné uspokojenie Božej dokonalej spravodlivosti. Odmietame, že by ospravedlnenie spočívalo na nejakej zásluhe v nás alebo na základe vliatia Kristovej spravodlivosti do nás, alebo že inštitúcia, ktorá tvrdí, že je cirkev, a ktorá popiera alebo odsudzuje sola fide, by mala kedy byť považovaná za legítimnú cirkev.

Soli Deo Gloria: Narušenie uctievania orientovaného na Boha

Kdekoľvek sa v cirkvi stratila biblická autorita, bol vytlačený Kristus, evanjelium bolo zdeformované alebo viera prekrútená, vždy tak bolo z jedného dôvodu: naše záujmy vytlačili Božie a my robíme jeho dielo naším spôsobom. Strata centrálnosti Boha v živote dnešnej cirkvi je častá a poľutovaniahodná. Toto je tá strata, ktorá nám dovolila zmeniť uctievanie na zábavu, kázanie evanjelia na marketing, vieru na techniku, byť dobrým na dobré zmýšľanie o sebe a vernosť na úspešnosť. Výsledkom toho je, že Boh, Kristus a Biblia pre nás znamenajú veľmi málo a ako nedôležití závisia od nás.

Boh tu nie je preto, aby uspokojil ľudské ambície, žiadostivosti, náš apetít po veciach alebo naše vlastné súkromné duchovné záujmy. Musíme sa vo svojom uctievaní zamerať viac na

Boha než na uspokojenie našich osobných potrieb. Boh je v uctievaní najhlavnejší, nie my. Náš záujem musí byť o Božie kráľovstvo, nejde o naše vlastné kráľovstvá, popularitu alebo úspech.

Piata téza: Soli Deo Gloria

Opätovne sa hlásime k tomu, že nakoľko spasenie je z Boha a bolo a je uskutočňované Bohom, je na Božiu slávu a teda my Ho musíme vždy oslavovať. Musíme celé naše životy žiť pred Božou tvárou, pod Božou autoritou a jedine pre Jeho slávu. Odmietame, že môžeme vhodne oslavovať Boha, ak je naše uctievanie pomiešané so zábavou, ak zanedbávame v našom kázaní buďto zákon alebo milosť, alebo ak sa dovoľí, aby sa sebazdokonalenie, sebaúcta, sebanaplnenie stali alternatívami k evanjeliu.

Volanie k pokániu a reformácii

Vernosť evanjelikálnych zborov v minulosti je v ostrom protiklade k nevernosti v súčasnosti. Na začiatku storočia evanjelikálne zbory prejavovali pozoruhodnú snahu o misiu a vybudovali mnoho náboženských inštitúcií slúžiacich veci biblickej pravdy a Kristovho kráľovstva. To bol čas, keď kresťanské správanie a očakávania boli výrazne odlišné od tých, ktoré boli typické pre vtedajšiu kultúru. Dnes tomu tak častokrát nie je. Evanjelicálny svet v súčasnosti stráca svoju biblickú vernosť, morálnu orientáciu a zápal pre misiu.

Činíme pokánie z nášho svetáctva. Boli sme ovplyvnení evanjeliami našej svetskej kultúry, ktoré nie sú evanjeliami. Oslabili sme cirkev našim vlastným nedostatkom skutočného pokánia, našou slepotou k hriechom v nás, ktoré tak jasne vidíme v iných a naším neospravedlniteľným zlyhaním primerane povedať iným o Božom zachraňujúcom diele v Kristovi Ježišovi.

Naliehavo vyzývame k návratu pomýlených vyznávajúcich evanjelikálov, ktorí sa odchýlili od Božieho Slova vo veciach, o ktorých pojednáva táto Deklarácia. To zahŕňa aj tých, ktorí prehlasujú, že jestvuje nádej večného života mimo výslovnej viery v Krista Ježiša, ktorí tvrdia, že tí, ktorí odmietajú Krista vo svojom živote, budú anihilovaní (prestanú existovať) a nie že budú musieť podstúpiť spravodlivý Boží súd vo večnom utrpení, alebo ktorí tvrdia, že evanjelikáli a rímski katolíci sú jedno v Ježišovi Kristovi dokonca aj keď sa neverí biblickej doktríne o ospravedlnení.

Aliancia vyznávajúcich evanjelikálov žiada všetkých kresťanov, aby aplikovali túto Deklaráciu vo svojom cirkevnom uctievaní, službe, stratégii, živote a hlásaní evanjelia.

Kvôli Kristovi. Amen

Členovia Aliancie vyznávajúcich evanjelikálov: Dr. John Armstrong, Rev. Alistair Begg, Dr.

James M. Boice, Dr. W. Robert Godfrey, Dr. John D. Hannah, Dr. Michael S. Horton, Mrs. Rosemary Jensen, Dr. R. Albert Mohler Jr., Dr. Robert M. Norris, Dr. R. C. Sproul, Dr. G. Edward Veith, Dr. David Wells, Dr. Luder Whitlock, Dr. J. A. O. Preus, III

Deklarácia bola zverejnená Alianciou vyznávajúcich evanjelikálov, je dostupná na webovej stránke: <http://www.alliancenet.org/> a autori umožňujú jej šírenie za podmienky nezmenenia jej textu. Do slovenčiny preložil Lukáš Bútora.

[1] Myslí sa na cirkevné koncily prvých storočí n. l. (poznámka korektora).

[2] Známe ako päť solas; z latinského slova sola = jedine, výlučne. Sola scriptura ("Jedine Písmo"), Sola fide ("Jedine vierou"), Sola gratia ("Jedine milosťou"), Solus Christus ("Jedine Kristus"), Soli Deo gloria ("Jedine Bohu patrí sláva"), (poznámka korektora).